

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobců **a) D. H., b) J. M.**, oba zast. advokátem Mgr. Jaroslavem Jurášem, se sídlem Lešetín IV/777, Zlín, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín, **za účasti osob zúčastněných na řízení: I) R. M.**, zast. advokátem JUDr. Michalem Ptáčkem, se sídlem tř. Kpt. Jaroše 1845/26, Brno, **II) MUDr. M. M.**, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně **a)** proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2022, č. j. 62 A 137/2018-244,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III.** Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobkyně (dále „stěžovatelka“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 7. 2018, č. j. KUŽL 44993/2018; tímto rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání stěžovatelky a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Zlín ze dne 12. 3. 2018, č. j. MMZL 028563/2018, kterým byla dle § 129 odst. 2 a 3 ve spojení s § 115 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“), osobám zúčastněným na řízení (stavebníkům) dodatečně povolena stavba opěrné zídky a provedení terénních úprav.

[2] Nejvyšší správní soud rozhoduje ve věci opakovaně poté, kdy předchozí rozsudek krajského soudu ze dne 17. 9. 2020, č. j. 62 A 137/2018-161, ke kasační stížnosti žalovaného a osob zúčastněných na řízení rozsudkem ze dne 8. 9. 2021, č. j. 5 As 315/2020-64, zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[3] Ve zrušujícím rozsudku Nejvyšší správní soud předně zdůraznil, že přesah posuzované stavby na pozemek stěžovatelky nebyl během celého řízení prokázán; krajský soud ke svému závěru o „zřejmém přesahu“ opěrné zídky na pozemek stěžovatelky neprovedl žádný relevantní důkaz, vyvodil jej pouze na základě prohlédnutí fotografií ve spisu bez zohlednění dalších důležitých skutečností. Nejvyšší správní soud současně konstatoval, že správní orgány neměly povinnost vyzvat stavebníky k doložení jakéhokoli dalšího „dokladu o právu“, jak požadoval krajský soud, když neexistoval důkaz, že by se stavba nacházela jinde, než na pozemku stavebníků.

[4] Nejvyšší správní soud shledal nedostatečně odůvodněný též závěr krajského soudu ohledně posouzení otázky nedovolených imisí (konkr. obtěžování pohledem); vytkl krajskému soudu, že se zaměřil na porovnání situace před započítím veškerých prací, kdy hranici pozemků dotvářely vzrostlé porosty na pozemku stavebníků, se současným stavem. Nejvyšší správní soud korigoval závěr krajského soudu založený na chybné úvaze s tím, že je třeba brát v potaz skutečnost, že vysoké stromy a keře na hranici pozemků se zde nacházely pouze do doby započetí veškerých stavebních prací, byly odstraněny již z důvodu kompletní rekonstrukce rodinného domu stavebníků a přístavby domu stěžovatelů, které probíhaly dříve, než byla navržena nová podoba hranice mezi pozemky; oplocení, opěrné zdi a terénní úpravy tedy byly započaty již v situaci, kdy zde tato bariéra neexistovala a její odstranění proto primárně nesouviselo s předmětnou stavbou. Krajskému soudu dále vytkl, že učinil závěr o zásahu do soukromí stěžovatelky nad míru přiměřenou poměrům, přičemž místní poměry dovodil pouze srovnáním s hranicí pozemku stavebníků s jejich jižními sousedy, tj. pouze jednotlivým případem, aniž by se zabýval celkovými poměry v okolní čtvrti; soud rovněž nevyložil, jakým způsobem narušování soukromí stěžovatelky pohledem naplňuje podmínky, které sám v bodu 24 rozsudku dle judikatury vyslovil; zejm. neřešil soustavnost a závažnost zásahu, a nezabýval se ani tím, zda stavebníci zneužívají svůj pozemek k zásahům do soukromí stěžovatelů, či zda byla zahrada stěžovatelů původně uzavřeným prostorem s větší přirozenou mírou soukromí, apod.

[5] Ohledně klasifikace posuzované stavby Nejvyšší správní soud přisvědčil krajskému soudu, dle něhož opěrná zeď, terénní úpravy a oplocení stavebníků nejsou stavbou podmiňující bydlení ani s ním související, avšak lze na ně § 21 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb. aplikovat, jelikož dosypání terénu a stavba opěrné zdi jsou terénními úpravami dle téhož ustanovení.

[6] **Krajský soud** v novém rozhodnutí po podrobné rekapitulaci správního spisu předně nepřisvědčil námitce, že projektová dokumentace neodpovídá skutečnosti nebo zkresluje situaci. Ze správního spisu vyplývá, že projektová dokumentace odpovídá skutečnosti, jak byla mimo jiné zachycena na řadě fotografií, a je v souladu s vyhláškou č. 499/2006 Sb., o dokumentaci staveb. Nepřisvědčil námitce, že byla stavba opěrné zdi a terénních úprav „daleko většího rozsahu, než je uveden v projektové dokumentaci“. Dle krajského soudu stav pozemků stavebníků před provedením stavby a terénních úprav je zřejmý, není sporu o tom, že se pozemky osob zúčastněných na řízení kaskádovitě zvedaly, resp. zvedat musely, neboť jejich dům byl postaven znatelně výše, než zahrada stěžovatelky; to jednoznačně plyne např. i z fotografií předložených ve správním řízení (např. č. l. 182 a 183 správního spisu). Tento stav je v projektové dokumentaci reflektován.

pokračování

[7] Co se týče tvrzeného přesahu opěrné zdi, vycházel krajský soud ze závěrů, které učinil Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku a v jejich intencích neshledal námitku, že část posuzované stavby se nachází na cizím pozemku, důvodnou. Nepřisvědčil ani pochybnostem stěžovatelky o tom, zda bylo řádně provedeno odvodnění opěrné zdi včetně drenáže; z textové části projektové dokumentace i z příslušných výkresů je zjevné uložení drenáže u paty zídky a položení nopové folie a geotextilie na zídce; skutečnost, že toto odvodnění bylo skutečně provedeno, je pak patrné z řady fotografií (č. l. 88, 89, 102, 103, 164, 166, 198, 273 správního spisu). Navrhovaný průzkum vrtem považoval krajský soud z tohoto důvodu za zcela zbytečný. Krajský soud neshledal ničím odůvodněné ani tvrzení, že terénní úpravy obsahují azbest z původní střechy domu stavebníků; žádné relevantní skutečnosti k této otázce ve správním řízení stěžovatelka neuvedla, stavební úřad, resp. žalovaný nepostupovali nezákonně, pokud neprovedli sondy na různých místech pozemku stavebníků za účelem ověření, zda se zde nenachází azbest, neboť takový postup jde s ohledem na zjištěné skutečnosti zjevně nad rámec jejich povinnosti zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti ve smyslu § 3 správního řádu.

[8] K námitce, že stavba opěrné zdi a terénní úpravy neodpovídají charakteru daného území a stavba narušuje okolní zástavbu, krajský soud odkázal na platný územní plán, přičemž konstatoval, že opěrná zídka a terénní úpravy byly provedeny v území, které územní plán města Zlína zařazuje do plochy BI – bydlení individuální s hlavním využitím bydlení v rodinných domech a vilách; tomu odpovídá daná lokalita, v níž se nacházejí rodinné domy a vily se zahradami umístěné v mírně svažitém terénu, o čemž není mezi účastníky řízení sporu. Pokud stavebníci po provedených terénních úpravách hodlají vzniklou plochu užívat jako zahradu – trávník, jde o využití zcela odpovídající charakteru území. Pokud jde o skutečnost, že v důsledku stavby opěrné zídky a terénních úprav došlo ke zvýšení terénu zahrady dosahující nyní v celé své šíři cca 1,6 – 1,8 m nad pozemek stěžovatelky, tak vyrovňování terénu ve svažitém území prostřednictvím vytváření teras je zcela běžným a známým jevem, který zlepšuje využívání pozemků a zabraňuje erozi. Krajský soud neshledal důvod, proč by k takové úpravě nemohlo dojít i ve vilové čtvrti, resp. v ploše BI. V tomto smyslu taková terénní úprava nemůže být v rozporu s cíli a úkoly územního plánování, jak jsou vymezeny v § 18 a § 19 stavebního zákona, zejména s charakterem území, ani nemůže narušovat okolní zástavbu rodinných domů a vil se zahradami.

[9] Krajský soud neshledal opodstatněné ani tvrzení o dohodnuté výšce opěrné zdi, taková dohoda ze žádného podkladu ve správním spisu nevyplývá a nelze ji dovodit ani z dohody sepsané dne 27. 10. 2015 (č. l. 136 správního spisu). Současně krajský soud dodal, že bez ohledu na to však případná dohoda stěžovatelky a stavebníků o určité výšce opěrné zdi není pro rozhodnutí o dodatečném povolení stavby relevantní; na stavebním úřadu je, aby rozhodl, zda opěrnou zídku lze dodatečně povolit či nikoliv, byť by byla postavena výše. Z tohoto důvodu krajský soud pro nadbytečnost neprovedl ani navržené důkazy výsledkem svědků (Ing. J. P., Ing. J. S., J. P., J. H.) a čestnými prohlášeními k prokázání obsahu uvedené dohody.

[10] Pokud jde o námitky budoucí imise pohledem, konstatoval krajský soud, že se jedná o typickou občanskoprávní námitku ve smyslu § 114 odst. 1 stavebního zákona, o které si (v případě nedohody účastníků) činí úsudek sám stavební úřad. Tyto občanskoprávní

námítky mají právní základ v úpravě sousedských vztahů obsažené v § 1013 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, podle něhož se vlastník zdrží všeho, co působí, že odpad, voda, kouř, prach, plyn, pach, světlo, stín, hluk, otřesy a jiné podobné účinky (imise) vnikají na pozemek jiného vlastníka (souseda) v míře nepřiměřené místním poměrům a podstatně omezují obvyklé užívání pozemku; to platí i o vnikání zvířat. Zakazuje se přímo přivádět imise na pozemek jiného vlastníka bez ohledu na míru takových vlivů a na stupeň obtěžování souseda, ledaže se to opírá o zvláštní právní důvod. O nedovolené imise jde jen tehdy, je-li splněna jak podmínka „v míře nepřiměřené místním poměrům“ (zkoumají se poměry obvyklé v daném místě), tak podmínka „podstatně omezuje obvyklé užívání pozemku“ (v jejím rámci se posuzují poměry druhové, tedy užívání obvyklé v jiných podobných místech; srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3940/2014). Tyto podmínky krajský soud neshledal naplněné. Krajský soud dále k otázce imisí odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu; současně vysvětlil, proč, rozsudek NSS sp. zn. 4 As 97/2013, ze dne 30. 7. 2013, na který stěžovatelka odkazovala, není na projednávanou věc případný, neboť skutková situace je odlišná, což ostatně již bylo dostatečně popsáno ve zrušujícím rozsudku, jehož zásadní pasáže krajský soud citoval.

[11] Krajský soud akceptoval výtky obsažené ve zrušujícím rozsudku a konstatoval, že odstranění původního porostu, který v minulosti tvořil pohledovou bariéru mezi pozemky, nebylo přímým důsledkem vybudování plotu, opěrné zdi a provedení terénních úprav; porost byl odstraněn v souvislosti s rekonstrukcí rodinného domu stavebníků a přístavbou domu stěžovatelky. Poukázal na skutečnost, že dříve nebyl pozemek stavebníků „narovnaný“ tak, jako je tomu nyní, a proto byl naopak při absenci dřevin a plotu s popínavými rostlinami pohled na pozemek stěžovatelky snazší, a to i z míst vzdálenějších od společné hranice pozemků, než je tomu nyní. Je přitom logické, že „narovnáním“ pozemku stavebníků vznikla terasa, a že tedy možnosti stěžovatelky, jak svůj pozemek „zcela“ izolovat od možných pohledů z pozemku stavebníků, jsou omezenější; o to více je podstatné, jakým způsobem jsou takové pozemky využívány (tu především pozemek stavebníků nacházející se na vyšší úrovni), případně, zda nejsou zneužívány k zásahům do soukromí osob na sousedních pozemcích; nic z toho nebylo prokázáno.

[12] Krajský soud dále uvedl, že v husté zástavbě, která se nachází i v dotčené lokalitě, je již z principu vyloučena zvýšená ochrana soukromí. Pozemek nacházející se na nižší úrovni bude ohrožen pohledem z pozemku nacházejícího se výše více, neboť možnosti bránit nežádoucím pohledům budou omezenější právě z pozemku lokalizovaného níže. Pokud jde o pozemek sousedící s pozemkem stavebníků na jižní straně, tak na celý tento pozemek by z pozemku stavebníků (i naopak z tohoto sousedního pozemku na pozemek stavebníků) mohl být snazší pohled než z pozemku stavebníků (po terénních úpravách) na pozemek stěžovatelky, nebýt vzrostlých dřevin na hranici pozemku stavebníků a uvedených jižních sousedů; žádná zeď zde postavena není, pozemky se pozvolna svažují, výškový rozdíl je malý (např. fotografie na č. l. 166, 167 správního spisu). Pokud jde o pozemek sousedící s pozemkem stavebníků na západní straně, tak podle fotografií ve správním spisu (např. fotografie na č. l. 59, 254 správního spisu) se zde nachází dům, který zde původně nestál (např. fotografie na č. l. 182 správního spisu); i tu je možné dovozovat obdobnou situaci jako v případě stěžovatelky, kdy i přes narovnání pozemku stavebníků se zídka umístěnou u hranice, může docházet k pohledům na tento pozemek z některých částí pozemku

pokračování

stavebníků; ani zde se nenacházejí dřeviny, plot s popínavými rostlinami či jiná bariéra, která by takovým pohledům za každých okolností bránila. Podle krajského soudu z fotografií obsažených ve správním spisu (např. fotografie na č. l. 82, 92, 99, 119 správního spisu) ve spojení s katastrálním situačním výkresem (fotografie na č. l. 204 správního spisu) plyne, že pozemky stěžovatelky a stavebníků s rodinnými domy se nacházejí v poměrně husté zástavbě s nízkou mírou soukromí na zahradách kolem domů, pokud jde o pohled z okolních pozemků. Byť lze připustit určitou míru obtěžování pohledem (i z části pozemku stavebníků v blízkosti společné hranice pozemků, tj. od zídky), nejde dle krajského soudu o obtěžování nepřiměřené poměrům v dané lokalitě (bez ohledu na to, zda jsou i jinde pozemky narovnané do terasovité podoby či nikoliv). Přitom z ničeho neplyne, že by stavebníci takové možnosti zneužívali, kupř. stěžovatelku cíleně „provokovali“ a sledovali (což ovšem nemůže předmětem být posouzení krajského soudu v této věci a řešení takové situace ani nespadá do pravomoci soudů ve správním soudnictví), a již vůbec ne, že by stavba zídky a terénní úpravy byly takovým záměrem vedeny.

[13] K námitce porušení vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, krajský soud uvedl, že za stavbu související s bydlením či podmiňující bydlení lze považovat např. garáž, bazén, kůlnu na nářadí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2016, č. j. 8 As 154/2015-35) apod. Fakticky jde o zpravidla menší stavby, které plní určitou pro bydlení důležitou funkci (parkování, rekreace, skladování apod.) a které nebylo možno zahrnout přímo do samotné stavby pro bydlení. Opěrná zídka a terénní úpravy provedené v projednávané věci takovou stavbou nepochybně nejsou; jak uvedl i Nejvyšší správní soud, jsou terénními úpravami. Z výše uvedeného pak vyplývá, že opěrná zídka, zarovnaní terénu a oplocení nemohou být v rozporu s § 25 odst. 5 vyhlášky č. 501/2006 Sb., podle něhož vzdálenost stavby garáže a dalších staveb souvisejících a podmiňujících bydlení umístěných na pozemku rodinného domu nesmí být od společných hranic pozemků menší než 2 metry. Jelikož v daném případě nejde o stavby související a podmiňující bydlení, nemůže se na ně vztahovat úprava vzdálenosti těchto staveb od společných hranic pozemků. Krajský soud rovněž dodal, že stavba zídky ani terénní úpravy nejsou v rozporu s požadavky na bezpečnost – zídka byla provedena podle projektové dokumentace včetně odvodnění a její statika byla odborně posouzena. Pokud jde o požadavky na denní osvětlení a oslunění či hrozbu zastínění, pak opěrná zeď v návaznosti na provedené terénní úpravy nemůže mít již prima vista v tomto ohledu žádný vliv na dům stěžovatelky, neboť je nižší než jejich vlastní oplocení z tzv. face bloků. Drátěný plot umístěný na opěrné zídce rovněž nemůže být z tohoto pohledu relevantní – zvláště s přihlédnutím k tomu, že opěrná zeď je vystavěna na jihu a může vrhat jen minimální stín na zahradu stěžovatelky (nehledě na původní stav pozemku, kdy zde před stavební činností stavebníků byly vzrostlé stromy a keře). Dle krajského soudu opěrná zeď nemůže mít – z hlediska odstupu – vliv na zachování kvality prostředí. Stavbu opěrné zdi (terasu) na hranici pozemku lze považovat za zcela běžnou záležitost, přičemž v daném místě určilo charakter prostředí již oplocení stěžovatelky a opěrná zeď jej sama o sobě nemohla nijak výrazně změnit.

[14] Krajský soud konstatoval, že pro nadbytečnost nebylo třeba provádět důkazy, které již byly součástí správního spisu (fotografie, video, zápis dohody ze dne 27. 10. 2015, dokumentace stavebníků), neboť ze správního spisu je soud ve správním soudnictví povinen vycházet. Jelikož soud při přezkumu správního rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.),

neprovedl soud pro nadbytečnost ani důkaz fotografiemi aktuálního stavu na místě samém (č. l. 107-109, 122-124 a 138 soudního spisu), technickou zprávou a geometrickým plánem ze dne 24. 10. 2019, ani dalšími fotografiemi dokládajícími situaci v daném místě v minulosti a nyní. Stejně tak neshledal krajský soud potřebným provést místní šetření a vyslýchat další osoby, neboť skutkový stav byl ve správním spisu dostatečně zdokumentován.

[15] **V kasační stížnosti** stěžovatelka nejprve opakovaně popisuje skutkový stav a průběh dosavadního řízení. Namítá, že krajský soud nevyhověl návrhu na doplnění dokazování, zejm. na uskutečnění místního šetření, kde by soud mohl porovnat poměry dané lokality a posoudit, jak intenzivní zásah do soukromí stěžovatelky vybudováním opětné zdi a terénních úprav ve skutečnosti vznikl. Dle stěžovatelky soudy upřednostňují právo stavebníků upravit si pozemek k pohodlnému bydlení, před zásahem do práva na soukromí stěžovatelky a její rodiny, který v dané lokalitě nemá obdobu a je nepřiměřený místním poměrům.

[16] Stěžovatelka si je vědoma, že krajský soud je povinen v rámci nového projednání a rozhodnutí o správní žalobě reflektovat, a především respektovat závazné právní názory NSS, které tento ve svém rozhodnutí uvedl. Stěžovatelka má nicméně za to, že toto respektování právních názorů NSS by se nemělo dít automatickým a slepým převzetím argumentace NSS do odůvodnění nového rozhodnutí, jak tomu je v případě napadeného rozhodnutí. Stěžovatelka tvrdí, že krajský soud v napadeném rozhodnutí zcela převzal argumentaci NSS a neprovedl tak žádnou další vlastní myšlenkovou úvahu, nezohlednil důkazy obsažené ve spise ani důkazy nově navrhané. Takový postup stěžovatelka považuje za nepřipustný, jelikož vyvrací smysl opětovného posouzení věci krajským soudem v případě zrušení jeho rozhodnutí Nejvyšším správním soudem.

[17] Stěžovatelka má za to, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem NSS, který mu mj. vytkl, že zásah do soukromí neporovnal s poměry v okolní čtvrti. Krajský soud měl rovněž řešit a posoudit soustavnost a závažnost zásahu do soukromí stěžovatelky, krajský soud v zásadě pouze převzal závěry NSS, neprovedl vytýkané porovnání poměrů v okolní čtvrti ani posouzení soustavnosti a závažnosti zásahu do soukromí. Krajský soud odmítl provést místní šetření, které by nejlépe prokázalo intenzitu zásahu do soukromí stěžovatelky, nerefletoval ani závěr NSS, že opěrná zeď a terénní úpravy sice nejsou stavbou podmiňující bydlení ani s ním související, avšak lze na ně aplikovat § 21 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb. Splněním podmínek dle tohoto ustanovení se krajský soud rovněž nezabýval.

[18] Stěžovatelka odkazuje na kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.; tvrdí, že krajský soud opět rozhodoval na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu, napadený rozsudek je v rozporu s dotčenými právními předpisy a porušuje právo na soukromí stěžovatelky a její rodiny; napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné.

[19] Stěžovatelka upozorňuje, že v návaznosti na zrušující rozsudek NSS, který vyslovil pochybnosti ohledně intenzity zásahu do práva na soukromí stěžovatelky v poměrech dané lokality a zpochybnil soustavnost a závažnost zásahu, navrhovala důkaz místním šetřením, které by potvrdilo závěry o nezákonnosti stavebního záměru. Rovněž odkazovala na fotografie, z nichž jsou patrné poměry v dané lokalitě, zejm. to, že stavební záměr v podobě

pokračování

„terasy“ čníci nad zahradami sousedů se s výjimkou stavebního záměru stavebníků v dané lokalitě nenachází. Návrh na doplnění dokazování místním šetřením byl odmítnut, k fotodokumentaci nepřihlédl ani NSS, ani následně krajský soud. O tom, že k fotodokumentaci nebylo žádným způsobem přihlédnuto, svědčí např. i skutečnost, že je i nadále zpochybňován přesah stavby na pozemek stěžovatelky; nebo je zpochybňována skutečnost, že projektová dokumentace neodpovídá skutečnosti nebo zkresluje situaci v daném území. Stěžovatelka upozorňuje, že i přes výslovné námitky opakovaně uplatňovanými při ústních jednáních v rámci správního řízení přesah stavby na pozemek žalobců nebyl a není v rámci projektové dokumentace zakreslen. Tím nejenže nebyl řádně zjištěn skutkový stav nezbytný pro rozhodnutí v příslušné věci, ale zároveň byla prokázána i neúplnost a vadnost projektové dokumentace stavby.

[20] Stěžovatelka dále poukazuje na to, že již v rámci žaloby uvedla, že z fotodokumentace pořizované v rámci dokončování opěrné zdi a terénních úprav je jednoznačně patrné, že z oplocení vytéká na její pozemek voda. Krajský soud k tomuto pouze uvedl, že „[z] *textové části projektové dokumentace z příslušných výkresů je zjevné uložení drenáže u paty zídky a položení nopové folie a geotextilie na zídce.*“ To, že tato opatření (o jejichž samotné realizaci existují pochybnosti) neplní svůj účel, nijak nerefletoval. Stěžovatelka opět upozorňuje, že ochranná fólie byla usazena pouze na povrchu a stavebníky zde byla umístěna teprve dodatečně, přičemž drenáž by měla být umístěna v hloubce takřka dva metry pod současným povrchem a stěžovatelce není jasné, jakým způsobem ji stavebníci vybudovali či vybudovat hodlají. Stěžovatelka dále považuje za nesprávnou argumentaci krajského soudu související s likvidací azbestu, z něhož byla vyrobena původní střecha obydlí stavebníků před jeho rekonstrukcí. Krajský soud se ve svém odůvodnění omezil na konstatování, že „[j]de-li o obavy žalobců, že terénní úpravy obsahují azbest z původní střechy domu stavebníků, nejsou tyto obavy ničím podepřeny. Projektová dokumentace (č. l. 148 správního spisu a jednotlivé řezy) předpokládá využití tříděné stavební suti (pálená cihla, beton a oklepané omítky) a o azbestu nehovoří. Z množství fotografického materiálu rovněž nelze jakkoliv dovodit, že by do zásypu byl použit azbest.“ Stěžovatelka upozorňuje, že je povinností stavebníků prokázat, jak bylo s azbestem naloženo. Ke zjištění této skutečnosti stačilo stavebníky vyzvat k předložení příslušných podkladů, jak bylo s azbestem jakožto nebezpečným odpadem naloženo; pouhé neuvedení azbestu ve „*využití tříděné stavební suti*“ nestaví najisto, že v této azbest není skutečně obsažen.

[21] Stěžovatelka dále nesouhlasí s argumentací krajského soudu ohledně dohody o výšce opěrné zdi; jako absurdní považuje argumentaci krajského soudu, že dohoda o výšce opěrné zdi však ze žádného podkladu ve správním spisu nevyplývá a nelze ji dovodit ani z dohody sepsané dne 27. 10. 2021, přičemž následně soud dodává, že se pro nadbytečnost rozhodl neprovést stěžovatelkou navržené důkazy výsledkem svědků. Mimoto existenci dohody potvrzují podpisy ve stavebním deníku, k čemuž ani krajský soud, ani NSS nepřihlédl. Stěžovatelka upozorňuje, že tyto výsledky jsou důkazem způsobilým existenci namítané dohody potvrdit, přičemž jejich neprovedení pouze umocňuje skutečnost, že stavební úřad nedostatečně zjistil skutkový stav. Svědkové by ostatně byli rovněž s to potvrdit, jaký byl výchozí stav situace mezi sousedy z hlediska ochrany soukromí.

[22] Stěžovatelka odmítá závěr krajského soudu, potažmo NSS, že „[n]ámitka přesahu opěrné zdi na pozemek žalobců byla vznesena opožděně“. Stěžovatelka již ve správní žalobě

upozorňovala, že tuto námitku uplatnila při ústních jednáních. Příslušné úřední osoby však ze své úřední povinnosti neměly tuto vadu přehlédnout.

[23] Nedostatečně zjištěný skutkový stav se dle stěžovatelky nejzásadnějším způsobem projevuje ve vypořádání námitky zásahu do práva na soukromí stěžovatelky a její rodiny. Stěžovatelka má za to, že krajský soud zcela odkázal na argumentaci NSS, neprovedl vlastní hlubší rozbor, odmítl se zabývat argumenty a důkazy, které stěžovatelka navrhovala. Stěžovatelka uvádí, že krajský soud za nejstěžejnější části odůvodnění rozsudku NSS považuje: „V každém případě je nutné podotknout, že žalobci museli počítat s jistou změnou místních poměrů, když docházelo ke komplexním rekonstrukcím jejich domu a domu stavebníků, navíc v situaci, kdy sami žalobci rovněž provedli jisté terénní úpravy související s přístavbou“; dále „Krajský soud nevzal v potaz skutečnost, že z upravené zahrady stavebníků není vzhledem k její poloze a právě i kvůli jejímu umístění nad úroveň terénu možný výhled na pozemek žalobců z celé plochy zahrady, ale zmiňované neomezené nablížení je uskutečnitelné pouze z jejího okraje v blízkosti hranice pozemků. Zároveň oblast zámkové dlažby na zahradě stavebníků sloužící k odpočinku nebyla úpravami rozšířena, zůstala v blízkosti domu a do soukromí žalobců nezasahuje“; a konečně „Naopak na zbytku zahrady a zejména v blízkosti oplocení nelze předpokládat soustavné trávení času, které by mohlo soustavně a závažným způsobem zasahovat do soukromí žalobců. Navíc stavebníci v blízkosti plotu zbudovali květinový záhon zajišťující větší oddělení prostoru a snížení možného vizuálního kontaktu se zahradou žalobců, a ačkoli nelze tuto skutečnost vzít v potaz, neboť rozhodný je skutkový stav v době rozhodování stavebního úřadu, lze minimálně přiznat stavebníkům snahu o zachování soukromí žalobců.“

[24] K výše uvedeným citacím stěžovatelka uvádí, že terénní úpravy provedené žalobci (nyní tedy stěžovatelkou – pozn. NSS) nejsou předmětem tohoto řízení, a tudíž by se k nim nemělo pro účely rozhodnutí přihlížet. Kromě toho nebyly tyto úpravy nijak zásadní, ostatně stavebníci měli možnost se proti nim bránit, což ale neučili. Je tedy zřejmé, že terénní úpravy nebyly tak zásadního charakteru, aby je bylo možno zohlednit při posouzení námitky zásahu do práva na soukromí. Zároveň stěžovatelka upozorňuje, že to, z jaké konkrétní části upravené zahrady je na pozemek její rodiny vidět, nehraje v tomto případě roli. Důležitá je především skutečnost, jestli je stavební záměr způsobilý tak závažný zásah do soukromí způsobit, což mj. právě i z výše citované argumentace NSS vyplývá. Dle stěžovatelky realizací stavebního záměru došlo k přeměně dvou vzájemně sousedících zahrad nově na dva prostory připomínající tribunu na straně stavebníků a výběh ne zásadně odlišný od výběhů v zoologických zahradách na straně stěžovatelky a její rodiny. Nelze po stěžovatelce a její rodině požadovat, aby tuto změnu akceptovali, resp. smířili se s konstatováním, že k takovým zásahům bude docházet fakticky pouze v případech, kdy se stavebníci, navíc z pouhé vlastní vůle, rozhodnou přistoupit k oplocení na hranici pozemků.

[25] Stěžovatelka odkazuje na fotografie původního stavu hranice, které prokazují, že zavedený standard ochrany soukromí byl až do vybudování opěrné zdi a terénních úprav zcela odlišný, než je tomu nyní. Z tohoto stavu je třeba při posouzení zásahu do práva na soukromí vyjít (a nikoliv ze stavu těsně před rekonstrukcí, jak nelogicky konstatoval již NSS v rozhodnutí – je nasnadě, že při budování nového plotu je třeba ten starý odstranit, to však neznamená, že odstraněním původního plotu vznikne nový nulový standard ochrany soukromí). Z fotografií, na které stěžovatelka upozorňovala při novém projednání věci

pokračování

krajským soudem, je rovněž patrné, že uspořádání dalších pozemků v dané lokalitě jistou míru ochrany umožňuje. Žádný z obyvatel žijících v sousedství si doposud nedovolil srovnat terén tak, že zcela absentuje ochrana soukromí jiného souseda (tzn. v podstatě vystavět „tribunu“ nad sousední pozemek), jako tomu bylo v případě stavebníků.

[26] Jako zcela nesouvisející a nepřiléhavou argumentaci stěžovatelka považuje prohlášení krajského soudu, že „[n]a severní straně je zahrada žalobců od veřejně přístupného chodníku oddělena drátěným oplocením, což také míru soukromí do soukromí žalobců snižuje“. Míra zásahů do soukromí stěžovatelky a její rodiny od osob pouze procházejících svou intenzitou zdaleka nedosahuje takové míry intenzity zásahu do soukromí, které se mohou kdykoliv volně dopouštět stavebníci po realizaci stavebního záměru. Navíc stěžovatelka má možnost se imisním pohledům z chodníku bránit, a sice vybudováním neprůhledného oplocení o standardní výšce. V případě stavebního záměru stavebníků tuto možnost nemá.

[27] Dle stěžovatelky závěr krajského soudu, tj. že „[n]ejde o obtěžování nepřiměřené poměrům v dané lokalitě (bez ohledu na to, zda jsou i jinde pozemky narovnané do terasovitě podoby či nikoliv)“, je nesprávný, založený na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu, a tudíž i nezákonný. Stěžovatelka upozorňuje, že jak postupem krajského soudu, tak postupem NSS, by dispoziční právo majitele pozemku (tj. svým charakterem majetkové právo), převážilo nad právem svou povahou osobnostním, a sice právem na soukromí. Krajský soud nadřazuje právo stavebníka na „účelné využití zahrady“ nad právo na soukromí stěžovatelky a její rodiny, což je názor i z hlediska základních lidských práv neakceptovatelný. Stěžovatelka nadále trvá na přiléhavosti rozsudku NSS sp. zn. 4 As 97/2013, který se podle jejího soustavného názoru zabýval takřka totožnou věcí. Argumentaci krajského soudu, a s ohledem na doslovné převzetí argumentace NSS, považuje za nepřesvědčivou a v některých místech za nesmyslnou.

[28] Stěžovatelka i nadále nesouhlasí s názorem jak krajského soudu, tak názorem NSS uvedeným v jeho rozhodnutí ohledně stavby podmiňující a související s bydlením, že „[o]pěrná zídka a terénní úpravy provedené v projednávané věci takovou stavbou nepochybně nejsou; jak uvedl i Nejvyšší správní soud, jsou terénními úpravami“. Stěžovatelka upozorňuje, že sám krajský soud ve své argumentaci uvedl, že stavbou související s bydlením může představovat mj. i menší stavba plnicí určitou, pro bydlení důležitou, funkci, jako je např. rekreace. Stěžovatelka zdůrazňuje, že realizací stavebního záměru, tj. opěrné zídky, došlo k vytvoření terasy v takové podobě, jaká by bez této stavby nebyla možná. Je lhostejné, že povrch této terasy nepokrývá dlažba či beton, kdy tento povrch je od hranice vzdálen. Právě proto lze o to snadněji tyto nepovolené terénní úpravy odstranit, tak aby byl odstraněn protiprávní stav v podobě zásahu do práva na soukromí stěžovatelky a její rodiny, před kterým se nelze nijak smysluplně bránit. Stěžovatelka nikterak nerozporuje obecnou skutečnost, že „[s]tavbu opěrné zdi (teras) na hranici pozemku lze považovat za zcela běžnou záležitost“, nicméně stavba opěrné zdi by měla splňovat standardy ochrany soukromí a při její realizaci by měly být brány ohledy i na sousedy, kteří s opěrnou zídkou budou bezprostředně sousedit, tj. budou ji muset trpět. Stěžovatelka zdůrazňuje, že byla otevřena k určitému kompromisu, o čemž mj. svědčí dohoda o výšce opěrné zídky, jejíž existenci stavebníci nyní popírají a jejíž existence mohla být prokázána výsledkem navržených svědků, nicméně krajský soud považoval provedení výsledku těchto osob za nadbytečné, k tomu viz výše. Stěžovatelka má za to, že opěrná zídka vykazuje znaky stanovené

vyhláškou č. 501/2006 S., a tudíž se za stavbu související s bydlením považuje, tudíž i nadále trvá na tom, že záměr stavebníků nesplňuje především požadavky na dodržení odstupové vzdálenosti, a dále na požadavky bezpečnosti, požadavky na denní osvětlení a oslunění a na zachování kvality prostředí.

[29] Stěžovatelka poukazuje na to, že NSS konstatoval, že na stavební záměr lze aplikovat § 21 odst. 4 vyhlášky č. 501/2006 Sb., nicméně krajský soud se nezabýval splněním podmínek uvedených v tomto ustanovení pro legalizaci terénních úprav. Terénní úpravy provedené stavebníky nebyly dle stěžovatelky potřebné k řádnému a bezpečnému užívání pozemků – takové užívání bylo bezpečné již před vybudováním úprav (viz fotografie dokládající stav obou sousedících pozemků v minulosti). Navíc není splněna ani druhá podmínka, že by řádné a bezpečné užívání pozemků nebylo možno zajistit úpravou prostor ve stavbě pro bydlení. Proto terénní úpravy nebylo možno realizovat. Krajský soud se aplikací citovaného ustanovení vůbec nezabýval, proto zatížil napadené rozhodnutí též nepřezkoumatelností.

[30] Žalovaný ve vyjádření poukázal na to, že stěžovatelka neuvedla, v jakém ohledu se krajský soud neřídil závazným právním názorem, navrhuje proto, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost pro nepřipustnost odmítl [§ 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.]

[31] Osoba zúčastněná na řízení Ing. R. M., poukázala na to, že stěžovatelka pouze polemizuje s posouzením, které provedl stran přesahu opěrné zdi v předchozím rozsudku Nejvyšší správní soud; v tomto směru považuje kasační námitky za nepřipustné, za nedůvodné označila tvrzení stěžovatelky stran možného narušování soukromí. Rozsudek krajského soudu považuje za správný a navrhuje kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

[32] **Nejvyšší správní soud** po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, dospěl k závěru, že kasační stížnost je přípustná, neboť důvodem zrušení předchozího rozsudku krajského soudu byla dílem jeho nepřezkoumatelnost, kterou soud vyslovil v otázce přesahu stavby a hodnocení imisí pohledem, přičemž Nejvyšší správní soud dosud neposuzoval vypořádání všech žalobních námitek (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009-165).

[33] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a z důvodů, které stěžovatelka uplatnila, neshledal přitom vady, k nimž by byl povinen přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[34] Nejvyšší správní soud předně podotýká, že kasační stížnost je mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 30. 6. 2020, č. j. 10 As 181/2019-63, publ. pod č. 4051/2020 Sb. NSS, „aby vůbec byla kasační stížnost způsobilá k projednání, musí kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě rozhodnutí krajského soudu, proti němuž byla podána, a nikoli nějaký jiný akt (byť třeba i věcně související nebo předcházející napadenému rozhodnutí krajského soudu).“ Důvody kasační stížnosti se vztahují nikoli k napadenému správnímu rozhodnutí, ale k rozhodnutí soudu (viz již

pokračování

citované usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 10 As 181/2019-63, či usnesení ze dne 18. 11. 2021, č. j. 5 As 332/2020-21).

[35] Stěžovatelka jako důvod kasační stížnosti formálně označila § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Byť stěžovatelka namítá nesprávné posouzení právní otázky, nenabízí žádný argument vedoucí k jinému právnímu posouzení věci. Většina argumentace, kterou stěžovatelka uplatnila v kasační stížnosti, je doslovnou kopií žaloby, která fakticky shodně koresponduje s odvoláním. V kasační stížnosti stěžovatelka toliko uvádí, k jakým závěrům dospěl krajský soud (popřípadě žalovaný), s dovětkem, že s těmito závěry nesouhlasí či že tyto závěry jsou nesprávné, nezákonné, neopodstatněné apod., aniž by však proti těmto závěrům „postavila“ jasnou, srozumitelnou a ucelenou vlastní oponenturu. Stěžovatelka setrvává na své argumentaci, kterou uplatnila již v odvolání, a poté v žalobě, s níž se již dostatečně vypořádal žalovaný, potažmo krajský soud. Není však účelem kasačního soudního přezkumu opakovat již jednou vyřčené. V tomto směru je kasační stížnost stěžovatelky na samé hranici projednatelnosti.

[36] Stěžovatelka vytýká krajskému soudu, že nekriticky převzal argumentaci Nejvyššího správního soudu ve zrušujícím rozsudku a tuto bez dalšího použil.

[37] Nejvyšší správní soud neshledal tuto námitku důvodnou. Krajský soud zcela případně v rozsudku poukázal na to, že byl v souladu s § 110 odst. 4 s. ř. s. vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v jeho zrušujícím rozsudku. Proto pokud stěžovatelka v rámci svého vyjádření ze dne 16. 11. 2021 polemizovala se závěry Nejvyššího správního soudu vyslovenými ve zrušujícím rozsudku, krajský soud se touto argumentací dále nezabýval a nepovažoval ani za potřebné provést důkazy, kterými hodlala vyvrátit skutkové závěry Nejvyššího správního soudu. Argumentaci stěžovatelky, že krajský soud může reflektovat výhrady Nejvyššího správního soudu a současně setrvat na svém původním názoru vysloveném ve zrušeném rozsudku, označil krajský soud zcela důvodně za nesprávnou a v přímém rozporu se skutkovými a právními závěry vyslovenými Nejvyšším správním soudem. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 4. 2017, č. j. 1 As 74/2017-28, konstatoval: „*Pokud krajský soud (byť i důvodně) nesouhlasí s právními závěry či skutkovým hodnocením kasačního soudu, je přesto povinen je respektovat. Princip kasační závaznosti právního názoru instančně nadřazeného soudu je procesním odrazem hierarchického uspořádání soudní soustavy. Není přitom samoúčelný, smyslem jeho zachovávaní je jednak rychlost a hospodárnost výkonu soudnictví, jednak právní jistota účastníků soudního řízení a z ní vyplývající důvěryhodnost rozhodovací činnosti soudů. Jak to vyjádřil Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 13. 11. 2007, sp. zn. IV. ÚS 301/05 (N 190/47 SbNU 465): „Právní spory a soudní řízení musí být někdy dokončeny a nesmí pokračovat jako věčný ping-pong mezi soudními orgány, které trvají na svém.“ Ústavní soud také opakovaně odmítl, že by princip kasační závaznosti odporoval ústavně garantované nezávislosti výkonu soudní moci a funkce soudce [srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 26. 1. 2016, sp. zn. Pl. ÚS 15/14 (č. 71/2016 Sb.) a předchozí judikaturu tam citovanou]*“. Krajský soud postupoval v souladu s uvedenými závěry.

[38] Nejvyšší správní soud vytýkané deficit napadeného rozsudku krajského soudu neshledal. Krajský soud důvod, pro které rozhodnutí žalovaného zrušil, založil mimo jiné na tom, že stavební úřad ex offio nezjišťoval, zda stavba opěrné zdi se nenachází na pozemku

stěžovatelky. Nejvyšší správní soud vzal tento závěr za nepřezkoumatelný, neboť namítaný přesah nebyl během celého řízení prokázán, přičemž krajský soud dospěl k závěru o přesahu stavby pouze na základě shlednutých fotografií bez zohlednění dalších důležitých skutečností ve spise. Nejvyšší správní soud ve zrušujícím rozsudku uvedl, že ač se z fotografií pořízených stavebním úřadem může zdát, „že se opěrná zeď stavebníků stáčí na pozemek žalobců a přímo navazuje na rodinný dům žalobců, nelze tuto skutečnost v žádném případě považovat za prokázanou pouze na základě těchto fotografií. Z fotografií je zřejmé pouze to, že opěrná zeď nacházející se na pozemku žalobců je ze stejného materiálu jako opěrná zeď stavebníků a přímo na ni navazuje, ovšem z fotografie není možné určit, zda tuto část opěrné zdi vystavěli žalobci, anebo stavebníci, případně ve vzájemné spolupráci, a to obzvláště v situaci, kdy základy oplocení a opěrné zdi budovali společně. Bez této části opěrné zdi by žalobci jen stěží mohli navázat svůj plot na pruh pozemku vedoucí podél jejich rodinného domu na jižní straně a napojit jej na budované obrubníky a vysypání kačírku (ostatně celý pruh úprav žalobců byl dle stěžovatele b) budován najednou, a to ještě před započítím stavby opěrné zdi stavebníků, což žalobci ani nevyvrací). Nevyhnutelně by v daném místě vznikla hluboká díra, kterou by pouze mohlo zatékat na pozemek žalobců, a případně by se do ní mohla sesunout okolní zemina. (...) Ostatně tuto skutečnost lze pravděpodobně ověřit v rozhodnutí o dodatečném povolení stavby oplocení žalobců, které vydal tentýž stavební úřad. (...) Jen na okraj lze podotknout, že tato opěrná zeď na pozemku žalobců je umístěna zcela účelně a odstranit ji by bylo možné jen s velkými obtížemi a znehodnocením okolních prací, přičemž náhrada za ni by nejspíš musela být obdobného charakteru; za této situace je jen stěží pochopitelné, proč žalobci žádají její odstranění. Na základě těchto úvah je možné vyslovit, že uzavření této otázky stěžovatelem a) s tím, že námitka přesahu opěrné zdi na pozemek žalobců byla vznesena opožděně, je zcela legitimní a obhajitelné. Správní orgány neměly povinnost vyzvat stavebníky k doložení jakéhokoli dalšího „dokladu o právu“, jak požadoval krajský soud, když neexistoval důkaz, že by se stavba nacházela jinde než na pozemku stavebníků, a pochybnosti byly v průběhu řízení rozptýleny.“ Nejvyšší správní soud tedy v této otázce dospěl k jednoznačnému závěru, že krajský soud zavázal žalovaného zcela neopodstatněně k tomu, aby se ex offio zabýval tím, zda stavba stavebníků nepřesahuje na cizí pozemek, resp. vyžadoval od nich „doklad o právu“.

[39] Krajský soud v odůvodnění nyní napadeného rozsudku odkázal na dokumentaci pořízenou stavebním úřadem dne 16. 11. 2017, ze které stavební úřad dospěl k závěru, že stavba navazuje přímo na zeď domu stěžovatelky; dále ze spisu konstatoval, že stavebníci namítli nesprávnost tohoto závěru s tím, že jejich opěrná zeď je zcela rovná, údajné zalomení není součástí jejich opěrné zdi, ale patří k sousednímu domu, kdy betonová část slouží jako doraz pro obrubník a okapový chodník včetně použité nopové fólie, aby kolem sousedního oplocení a domu nedocházelo k zatékání na sousední pozemek. Toto vysvětlení vzal stavební úřad za konečné, ve svém rozhodnutí výslovně uvedl, že stavba nepřesahuje na sousední pozemek. Během řízení přitom nebyl předložen žádný podklad, ze kterého by bylo možné usuzovat, že se část posuzované stavby nachází na cizím pozemku. Krajský soud konstatoval, že tuto námitku uplatnila stěžovatelka v rozporu se zásadou koncentrace až v odvolání, tudíž k ní žalovaný důvodně nepřihlížel. Krajský soud tedy vycházel z celého obsahu správního spisu, přičemž dospěl-li nyní v intencích zrušujícího rozsudku NSS k jinému názoru, nelze jeho rozsudek považovat za nezákonný, či nepřezkoumatelný.

[40] Co se týče druhého zrušujícího důvodu (obtěžování pohledem) Nejvyšší správní soud ve svém zrušujícím rozsudku konstatoval: „Rozsudek krajského soudu v tomto ohledu postrádá

pokračování

dostatečné odůvodnění a je částečně nesrozumitelný, neboť se zaměřuje na porovnání situace před započítím veškerých prací, kdy hranici pozemků dotvářely vzrostlé porosty na pozemku stavebníků, se současným stavem, a z důvodu absence obdobné úvahy vytýká rozhodnutí stěžovatele a) rozpor se správním spisem a přisuzuje mu nesprávné posouzení námitky imise pohledem.“ Nejvyšší správní soud rovněž podotkl, že původní vysoké stromy na hranici pozemků se zde nacházely pouze do doby započetí veškerých stavebních prací, byly odstraněny již z důvodu kompletní rekonstrukce rodinného domu stavebníků a přístavby domu stěžovatelky, které probíhaly dříve, než byla navržena nová podoba hranice mezi pozemky (jak vyplývá z fotografií založených ve spisu z probíhajících staveb). Oplocení, opěrné zdi a terénní úpravy tedy byly započaty již v situaci, kdy zde tato bariéra neexistovala, a její odstranění proto primárně nesouviselo s předmětnou stavbou. Nejvyšší správní soud dále poukázal na to, že závěr o zásahu do soukromí stěžovatelky nad míru přiměřenou poměrům nelze dovodit pouze srovnáním s hranicí pozemku stavebníků s jejich jižními sousedy, tj. pouze jednotlivým případem, aniž by byly zohledněny poměry v okolní čtvrti; poukázal na potřebu zkoumat způsob narušování soukromí stěžovatelky pohledem, zejm. soustavnost a závažnost či zneužívání zásahu, jakož i primární funkci provedených terénních úprav a opěrné zdi.

[41] Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku uvedené výtky reflektoval a jednotlivými aspekty zásahu se dostatečně zabýval (viz bod 32 a 33 napadeného rozsudku); současně opětovně (jak to již učinil i žalovaný) vysvětlil nepřipadnost argumentace stěžovatelky rozsudkem NSS sp. zn. 4 As 97/2013, a to právě s ohledem na rozdílnost skutkového stavu (přímý výhled do dříve zcela uzavřeného prostoru dvora, naopak v projednávané věci již bez dorovnání terénu mohlo být nahlíženo na pozemek stěžovatelky, a to z několika stran). Krajský soud shodně se závěrem NSS pak konstatoval, že funkcí upravené zahrady stavebníků jednoznačně není primárně zajistit výhled na zahradu stěžovatelky a míra soukromí a uzavřenosti prostoru je v případě zahrady stěžovatelky, jež je ze dvou veřejně přístupných stran obehnaná pouze drátěným oplocením, spíše nízká. Krajský soud zcela důvodně dospěl k závěru, že ze zahrady stavebníků v blízkosti oplocení zcela jistě nelze předpokládat soustavné trávení času, které by mohlo soustavně, cíleně a závažným způsobem zasahovat do soukromí stěžovatelky.

[42] Nejvyšší správní nepřisvědčil námitkám stěžovatelky, že se krajský soud neřídil závazným právním názorem, neboť dostatečně spolehlivě nezjistil skutkový stav. Odkázal-li krajský soud v rámci svého odůvodnění na závěry zrušujícího rozsudku, jimiž byl vázán, nelze mu to vyčítat.

[43] Nejvyšší správní soud neshledal důvodné ani ostatní námitky stěžovatelky. Stěžovatelka shodně námitky směřující k nedostatkům dokumentace, zatékání vody, stability konstrukce opěrné zdi, její dohodnuté výšce, použití azbestu při terénních úpravách či rozporu s vyhl. č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, uplatňuje opakovaně; jejich vypořádání žalovaným, potažmo krajským soudem shledal Nejvyšší správní soud zcela dostačujícím. Jak vyplynulo ze spisu, většinu námitek stěžovatelka uplatnila, aniž by jakkoli svá tvrzení doložila (viz nedostatky v dokumentaci, zatékající voda, neuložení drenáží, použití azbestu apod), jiné (viz přesah stavby) uplatnila v rozporu se zásadou koncentrace řízení. Žalovaný podrobně vypořádal námitky stran stability a konstrukce opěrné zdi, zcela případně konstatoval, že provedení drenáže je patrné

z fotodokumentace stavebního úřadu ze dne 16. 1. 2017, položení hydroizolace již od základu opěrné zdi je zřejmé rovněž z fotografií, které doložila sama stěžovatelka již k odvolání (podanému proti prvnímu rozhodnutí žalovaného) ze dne 27. 3. 2017. V průběhu řízení nebyl doložen žádný důkaz o konstrukčních vadách, zpochybnění kvality a odbornosti provedené stavby zůstalo jen v rovině tvrzení škody na zdraví a majetku. Otázka likvidace odpadu pocházejícího z rekonstrukce rodinného domu stavebníků byla řešena v rámci kolaudace domu a není předmětem tohoto řízení, požadavek na prokázání neexistence azbestu a provedení sondy není proto pro účely tohoto řízení na místě; nadto stěžovatelka neuvedla nic, z čeho by se dalo dovodit, že byl materiál ze střechy použit, své tvrzení ničím nedoložila. Krajský soud přitom zcela případně poukázal na nelogičnost uložení azbestu jakožto nebezpečného odpadu na vlastní pozemek stavebníka. Nejvyšší správní soud podotýká, že vydání dodatečného povolení nelze podmiňovat splněním podmínek nad rámec zákona.

[44] Co se týče namítaného přesahu dohodnuté výšky opěrné zdi, krajský soud zcela správně vycházel z toho, že podmínkou pro dodatečné povolení stavby není souhlas účastníků řízení, ale pouze splnění zákonných podmínek dle § 139 odst. 2 a 3 stavebního zákona, resp. § 90 až 110 tohoto zákona. Dodatečné povolení bylo vydáno na základě projektové dokumentace předložené v řízení a zpracované oprávněnou osobou, stavba byla povolena v rozsahu dokumentace. Z listu stavebního deníku lze seznat, že bylo dohodnuto nejen vybudování opěrné zdi stavebníka, ale i dosypání zeminy; stěžovatelka tedy souhlasila s terénními úpravami. Základ opěrné zdi byl v dokumentaci navržen a staticky podložen pro skutečnou vystavěnou výšku, jinými slovy, byl navržen tak, aby stavba odolala jakýmkoli tlakům sutě, zeminy nebo přívalové vody. Jakékoli výsledky navrhovaných svědků potvrzující dohodu by nemohly na uvedeném ničem změnit.

[45] Nejvyšší správní soud konstatuje, že se žalovaný, jakož i krajský soud dostatečně zabývali rovněž zachováním kvality prostředí. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s tím, že je nesporné, že již bez dorovnání terénu mohlo být nahlíženo na pozemek stěžovatelky. Zcela jistě nelze vyloučit, že při údržbě pozemku je možné nahlížet na pozemek stěžovatelky; nelze však hovořit o tom, že by se jednalo o mimořádné zásahy imisí pohledem; v dané lokalitě ze sousedních domů a jejich oken a balkonů a teras je možné nahlížet do okolních zahrad o to více, že domy jsou umístovány za sebou ve svažitém terénu. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že nahlížení z upraveného pozemku nezpůsobuje zásah do soukromí stěžovatelky nad míru přípustnou, což krajský soud dostatečně zdůvodnil.

[46] Z fotodokumentace plyne, že mezi pozemky dříve bylo transparentní oplocení, nebylo tedy dlouhodobě zavedeno žádné nedotknutelné soukromí, stavba nebyla primárně realizována z důvodů umožnění nahlížení do celého sousedního pozemku (dvora), jak zcela logicky dovodil krajský soud, nahlížet může jen osoba stojící trvale těsně u oplocení – nic takového stěžovatelka neuvedla, nadto, jak již poznamenal žalovaný, potažmo krajský soud, pokud by skutečně nastala situace trvalého a cíleného obtěžování pohledem, stěžovatelka se může domáhat ochrany cestou občanskoprávní.

[47] Nejvyšší správní soud dodává, že pokud stěžovatelka odkazuje na možné zásahy i do práv jiných osob v dané lokalitě, je třeba připomenout, že stěžovatelka měla v řízení

pokračování

postavení účastníka řízení za účelem hájení vlastních práv, nikoli práv jiných osob; tyto nepochybně mohou svá práva uplatňovat samy; stěžovatelka si tudíž nemůže osvojovat námitky na ochranu třetích osob.

[48] Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal v postupu žalovaného, potažmo krajského soudu ani rozpor s § 25 vyhl. č. 501/2006 Sb. Nejvyšší správní soud již ve svém zrušujícím rozsudku konstatoval, že opěrná zídka a terénní úpravy provedené v projednávané věci stavbou související s bydlením nepochybně nejsou. Byť správní orgány dospěly k nesprávnému závěru, pokud opěrnou zeď, terénní úpravy a oplocení považovaly za stavbu související s bydlením, jejich rozhodnutí nejsou v rozporu s § 21 odst. 4 věta první vyhlášky č. 501/2006 Sb., neboť toto ustanovení dále umožňuje na pozemcích staveb pro bydlení provést terénní úpravy potřebné k řádnému a bezpečnému užívání pozemků, staveb a zařízení na nich. Dosypání terénu provedené stavebníky, včetně stavby opěrné zdi k tomuto účelu a oplocení na ní, jsou jednoznačně terénními úpravami v tomto smyslu, a mohly být proto v souladu s citovaným ustanovením na pozemku stavebníků provedeny. Námitka, že se krajský soud nezabýval podmínkami § 21 odst. 4 citované vyhlášky, není důvodná. Z rozhodnutí žalovaného, potažmo krajského soudu jasně vyplývá, že terénní úpravy byly potřebné k řádnému a bezpečnému užívání a údržbě pozemků stavebníků; ostatně z toho důvodu byly prováděny.

[49] Pokud stěžovatelka poukazuje na snahu o kompromisní řešení, kterou stavební úřad ignoroval, žalovaný zcela případě konstatoval, že navrhované řešení, které spočívalo v odkopání terénních úprav a odstranění opěrné zdi do určité vzdálenosti, sice naplňovalo představy stěžovatelky, na druhou stranu ale toto řešení představovalo podstatné omezení práv stavebníků na využití pozemků, což nelze považovat za kompromis.

[50] Nejvyšší správní soud uzavírá, že námitky stěžovatelky neshledal důvodné. Krajský soud v souladu se závazným právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozsudku dostatečně vypořádal žalobní námitky stěžovatelky, přičemž přezkoumatelným způsobem své skutkové i právní závěry odůvodnil. Kasační stížnost proto Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

[51] O nákladech řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 a 5 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný, jemuž by dle pravidla úspěchu ve věci náhrada nákladů řízení náležela, žádné náklady nad rámec běžné správní činnosti nevynaložil, proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal. Osoba zúčastněná na řízení má právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, kterou jí soud uložil; v daném případě tomu tak nebylo.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. září 2023

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu

